VẬN DỤNG KỸ THUẬT "KHĂN TRẢI BÀN" TRONG DẠY HỌC MÔN ĐẠO ĐỨC LỚP 5 CHO HỌC SINH DÂN TỘC THIỂU SỐ TRƯỜNG TIỂU HỌC VÀ TRUNG HỌC CƠ SỞ CHU VĂN THỊNH, XÃ MAI SƠN, TỈNH SƠN LA

Lê Thị Thu Hà, Hà Thị Giang, Hà Thị Thu Hà
Khoa Tiểu học - Mầm non, Trường Đại học Tây Bắc
Email: haltt@utb.edu.vn

Tóm tắt: *Bài viết trình bày kết quả nghiên cứu lý luận và thực tiễn về việc vận dụng kỹ thuật "Khăn trải bàn" trong dạy học môn Đạo đức lớp 5 tại Trường TH và THCS Chu Văn Thịnh, xã Mai Sơn, tỉnh Sơn La. Khảo sát trên 30 giáo viên và 120 học sinh cho thấy, tần suất sử dụng kỹ thuật này vẫn ở mức trung bình do rào cản về thói quen học tập thụ động, hạn chế ngôn ngữ tiếng Việt của học sinh dân tộc thiểu số. Trên cơ sở đó, tác giả đề xuất các biện pháp nâng cao hiệu quả sử dụng kĩ thuật "Khăn trải bàn" để nâng cao hiệu quả dạy học Đạo đức cho học sinh lớp 5, đáp ứng yêu cầu của Chương trình Giáo dục phổ thông 2018.*

Từ khóa: *Kỹ thuật Khăn trải bàn, Dạy học Đạo đức lớp 5, Học sinh dân tộc thiểu số, Chương trình GDPT 2018, Sơn La.*

APPLICATION OF THE PLACEMAT TECHNIQUE IN TEACHING GRADE 5 MORAL EDUCATION TO ETHNIC MINORITY STUDENTS AT CHU VAN THINH PRIMARY AND LOWER SECONDARY SCHOOL, MAI SON COMMUNE, SON LA PROVINCE

Abstract: *This paper presents the findings of a theoretical and practical study on the application of the Placemat Technique in teaching Grade 5 Moral Education at Chu Van Thinh Primary and Lower Secondary School, Mai Son Commune, Son La Province. A survey involving 30 teachers and 120 students revealed that the technique is only used at a moderate level due to students' passive learning habits and the limited Vietnamese language proficiency of ethnic minority learners. Based on these findings, the study proposes several measures to enhance the effective use of the Placemat Technique in teaching Grade 5 Moral Education, thereby improving teaching effectiveness and meeting the requirements of the 2018 General Education Curriculum.*

Keywords*: Placemat Technique; Grade 5 Moral Education; ethnic minority students; 2018 General Education Curriculum; Son La.*

Nhận bài: 13/06/2026 *Phản biện: 13/07/2026* *Duyệt đăng: 16/07/2026*

I. MỞ ĐẦU

Quán triệt Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo. Chương trình Giáo dục phổ thông (GDPT) 2018 đánh dấu bước chuyển dịch căn bản từ giáo dục truyền thụ kiến thức sang phát triển toàn diện phẩm chất và năng lực người học. Đối với cấp tiểu học, môn Đạo đức giữ vai trò nền tảng trong việc định hình nhận thức, thái độ và hành vi chuẩn mực cho học sinh. Việc đổi mới phương pháp dạy học (PPDH) theo hướng tích cực hóa hoạt động của người học là yêu cầu tất yếu nhằm đạt được các mục tiêu giáo dục này.

Kỹ thuật "Khăn trải bàn" (Placemat Technique) là một trong những kỹ thuật dạy học hợp tác điển hình, kết hợp hài hòa giữa làm việc cá nhân độc lập và tương tác nhóm. Kỹ thuật này không chỉ tạo điều kiện cho từng học sinh thể hiện quan điểm cá nhân mà còn rèn luyện kỹ năng lắng nghe, tôn trọng sự khác biệt và năng lực ra quyết định tập thể trong tổ chức hoạt độngnhosm cho học sinh tiểu học.

Tuy nhiên, tại các trường tiểu học thuộc vùng sâu, vùng xa, vùng dân tộc thiểu số (DTTS) như tỉnh Sơn La, việc áp dụng các kỹ thuật dạy học tích cực nói chung và kỹ thuật "Khăn trải bàn" nói riêng còn gặp nhiều thách thức. Do rào cản ngôn ngữ tiếng Việt, tâm lý rụt rè, thiếu tự tin và thói quen học tập thụ động, học sinh DTTS thường gặp khó khăn khi tham gia các hoạt động nhóm. Tại Trường TH và THCS Chu Văn Thịnh, xã Mai Sơn, tỉnh Sơn La, việc triển khai kỹ thuật "Khăn trải bàn" trong dạy học Đạo đức lớp 5 còn mang tính hình thức, hiệu quả chưa cao. Do đó, việc nghiên cứu thực trạng và đề xuất các biện pháp sư phạm phù hợp với đặc thù đối tượng học sinh vùng DTTS tại địa phương là vấn đề có ý nghĩa khoa học và thực tiễn cấp thiết. Một số nghiên cứu trong nước cũng đã khẳng định hiệu quả của việc tổ chức dạy học tích cực môn Đạo đức ở trường tiểu học đáp ứng Chương trình GDPT 2018. Trên cơ sở phân tích lý luận và thực trạng, nghiên cứu

đề xuất hệ thống biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả vận dụng kỹ thuật "Khăn trải bàn" trong dạy học môn Đạo đức lớp 5 tại Trường TH và THCS Chu Văn Thịnh, tỉnh Sơn La, góp phần phát triển năng lực hợp tác và hành vi đạo đức cho học sinh.

Đối với học sinh lớp 5 (10–11 tuổi), tư duy logic - trừu tượng bắt đầu phát triển nhưng vẫn cần sự hỗ trợ của các phương tiện trực quan. Học sinh có nhu cầu giao tiếp, hợp tác cao nhưng khả năng tập trung chú ý chưa bền vững. Đặc biệt, học sinh DTTS lớp 5 tại Sơn La chịu ảnh hưởng bởi vốn từ tiếng Việt hạn chế, đòi hỏi các kỹ thuật dạy học phải có cấu trúc rõ ràng, minh bạch về nhiệm vụ để giúp các em vượt qua rào cản tâm lý.

Nghiên cứu này được thực hiện trên 30 giáo viên tiểu học và 120 học sinh lớp 5 tại trường TH và THCS Chu Văn Thịnh, xã Mai Sơn, tỉnh Sơn La với các phương pháp nghiên cứu lý luận, điều tra bằng bảng hỏi với thang đo likert 4 mức độ, quan sát, phỏng vấn sâu, thực nghiệm sư phạm. Nhóm tác giả đã có "bức tranh" về lý luận và thực tiễn sử dụng kĩ thuật "Khăn trải bàn" trong dạy học môn Đạo đức lớp 5 trên địa bàn có nhiều học sinh dân tộc thiểu số.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Cơ sở lí luận về sử dụng kĩ thuật "Khăn trải bàn" trong dạy học Đạo đức

Kỹ thuật Khăn trải bàn (Placemat Technique) là kỹ thuật dạy học hợp tác kết hợp giữa làm việc cá nhân và thảo luận nhóm. Mỗi thành viên ghi ý kiến vào phần riêng trên tờ giấy, sau đó cả nhóm thống nhất nội dung chung ở ô trung tâm. Quy trình gồm bốn bước: (1) giáo viên giao nhiệm vụ; (2) học sinh làm việc cá nhân; (3) thảo luận nhóm; (4) thống nhất kết quả và báo cáo.

Kỹ thuật này giúp phát huy tính tích cực của tất cả học sinh, hạn chế tình trạng ỷ lại trong làm việc nhóm; rèn luyện tư duy phản biện, năng lực lập luận, đồng thời phát triển kỹ năng giao tiếp, hợp tác thông qua quá trình chia sẻ, lắng nghe và thống nhất ý kiến.

Môn Đạo đức ở tiểu học, đặc biệt lớp 5, hướng tới hình thành phẩm chất, giá trị sống và năng lực giải quyết các tình huống đạo đức thực tiễn. Điều này đòi hỏi phương pháp dạy học chuyển từ truyền thụ kiến thức sang tổ chức cho học sinh trải nghiệm, thảo luận và tự rút ra bài học.

Học sinh lớp 5 đã có khả năng suy luận, phân tích, có nhu cầu bày tỏ quan điểm nhưng vẫn dễ chịu ảnh hưởng của bạn bè hoặc còn rụt rè khi phát biểu. Kỹ thuật Khăn trải bàn tạo môi trường an toàn để mỗi em thể hiện ý kiến cá nhân trước khi trao đổi, từ đó giúp các chuẩn mực đạo đức được hình thành thông qua sự thảo luận và thống nhất của học sinh thay vì áp đặt từ giáo viên.

Việc vận dụng kỹ thuật này góp phần phát triển các phẩm chất và năng lực cốt lõi theo Chương trình GDPT 2018, đặc biệt là tự chủ và tự học, giao tiếp và hợp tác, trung thực và trách nhiệm.

2.2. Thực trạng sử dụng kỹ thuật "Khăn trải bàn" trong dạy học Đạo đức lớp 5

2.2.1. Thực trạng nhận thức của giáo viên về kỹ thuật "Khăn trải bàn" trong dạy học Đạo đức lớp 5

Để tìm hiểu nhận thức của giáo viên về kỹ thuật "Khăn trải bàn" trong dạy học Đạo đức lớp 5, chúng tôi sử dụng thang Likert 4 mức độ tương ứng với số điểm là 4-3-2-1: Hiểu rất rõ, hiểu rõ, bình thường và không hiểu rõ.

Bảng 1. Nhận thức của giáo viên về kỹ thuật "Khăn trải bàn" trong dạy học Đạo đức lớp 5

STT	Hiểu biết của giáo viên	ĐTB	Thứ bậc
1	Bản chất kỹ thuật khăn trải bàn là sự kết hợp giữa tư duy cá nhân độc lập và thảo luận thống nhất nhóm	3.37	1
2	Kỹ thuật "Khăn trải bàn" có ý nghĩa trong việc nâng cao trách nhiệm cá nhân, khắc phục hiện tượng "ỷ lại" khi học nhóm	3.07	3
3	Kỹ thuật "Khăn trải bàn" có ý nghĩa với việc rèn luyện năng lực ngôn ngữ tiếng Việt và sự tự tin cho học sinh DTTS	3.20	2
4	Quy trình các bước tổ chức thực hiện kỹ thuật "Khăn trải bàn" trong thời lượng một tiết học Đạo đức (35 phút)	2.30	5
5	Cách thức thiết kế tình huống Đạo đức phân hóa và cải tiến học liệu (bảng plastic tái sử dụng, số hóa sản phẩm) phù hợp với học sinh DTTS	2.50	4

Bảng số liệu trên phản ánh sự chênh lệch rõ rệt giữa nhận thức về lý luận và khả năng thực hành thực tế của giáo viên đối với kỹ thuật "Khăn trải bàn". Giáo viên nắm rất vững bản chất kỹ thuật (ĐTB = 3.37, xếp thứ 1) và nhận thức sâu sắc ý nghĩa hỗ trợ phát triển ngôn ngữ, sự tự tin cho học sinh dân tộc thiểu số (ĐTB = 3.20, xếp thứ 2).

Tuy nhiên, hai nội dung liên quan trực tiếp đến kỹ năng thực hành và vận dụng linh hoạt lại nhận mức điểm đánh giá thấp nhất: Cách thức cải tiến học liệu tái sử dụng và thiết kế tình huống phân hóa chỉ đạt ĐTB = 2.50 (xếp thứ 4) và Quy trình các bước tổ chức thực hiện gói gọn trong 35 phút đạt ĐTB thấp nhất = 2.30 (xếp thứ 5). Sự hạn chế về quy trình vận dụng thời gian và cải tiến học liệu chính là điểm nghẽn lý giải vì sao tần suất sử dụng kỹ thuật này trên thực tế còn thấp.

2.2.2. Thực trạng mức độ sử dụng kĩ thuật "Khăn trải bàn" trong dạy học Đạo đức lớp 5

Chúng tôi sử dụng thang đo likert 4 mức độ: Rất thường xuyên, thường xuyên, thỉnh thoảng, không bao giờ để đo tần suất sử dụng kỹ thuật "Khăn trải bàn" trong dạy học Đạo đức của giáo viên và thu được kết quả tại bảng 2:

Bảng 2. Mức độ sử dụng kĩ thuật "Khăn trải bàn" trong dạy học Đạo đức lớp 5

STT	Hoạt động dạy học Đạo đức	ĐTB	Thứ bậc
1	Hoạt động khởi động (Tạo không khí, huy động trải nghiệm ban đầu)	2.10	4
2	Hoạt động khám phá (Tìm hiểu tri thức đạo đức mới, phân tích truyện kể/bản tin)	2.43	3
3	Hoạt động luyện tập quyết tình huống đạo đức, thảo luận nhóm, bày tỏ thái độ)	2.67	1
4	Hoạt động vận dụng (Liên hệ bản thân, lập kế hoạch hành động, xử lý tình huống thực tế)	2.47	2
	Chung	**2.42**	

Số liệu tại Bảng 2 cho thấy, mặc dù giáo viên đánh giá cao ý nghĩa lý luận của kỹ thuật "Khăn trải bàn", nhưng mức độ áp dụng thực tế trong dạy học Đạo đức lớp 5 lại ở mức trung bình - thấp (ĐTB chung=2.42, thuộc khoảng "Ít sử dụng"). Có tới 63.3% giáo viên thừa nhận chỉ thỉnh thoảng hoặc không bao giờ triển khai kỹ thuật này trên lớp.Trong đó, hoạt động Luyện tập có tần suất áp dụng cao nhất (ĐTB=2.67, xếp thứ 1, đạt mức "Thường xuyên"). Lý do là vì bước Luyện tập trong môn Đạo đức lớp 5 tập trung vào các bài tập xử lý tình huống, đòi hỏi học sinh bộc lộ quan điểm cá nhân trước khi đi đến sự thống nhất của nhóm, hoàn toàn phù hợp với cấu trúc thiết kế của kỹ thuật "Khăn trải bàn"; Hoạt động Khám phá (ĐTB=2.43, xếp thứ 3) và Hoạt động Vận dụng (ĐTB=2.47, xếp thứ 2) đều chỉ dừng ở mức "Ít sử dụng". Việc lồng ghép kỹ thuật vào hai giai đoạn này thường bị giáo viên bỏ qua do lo ngại không đủ thời gian để học sinh vừa đọc hiểu tư liệu/câu chuyện mới, vừa hoàn thành thao tác viết cá nhân; Hoạt động Khởi động nhận mức điểm thấp nhất (ĐTB=2.10, xếp thứ 4). Có tới 76.7% giáo viên ít hoặc không sử dụng kỹ thuật này ở đầu giờ. Qua phỏng vấn sâu, giáo viên chia sẻ rằng hoạt động Khởi động chỉ kéo dài 3–5 phút, nếu tổ chức kỹ thuật "Khăn trải bàn" sẽ gây lãng phí thời gian và làm "vỡ" tiến trình tiết học.

Nguyên nhân căn bản khiến mức độ sử dụng kỹ thuật "Khăn trải bàn" còn hạn chế bắt nguồn từ rào cản đặc thù tại địa phương. Do đa số học sinh lớp 5 tại địa bàn là người dân tộc thiểu số (Mông, Thái...), năng lực viết và diễn đạt tiếng Việt còn chậm. Nếu áp dụng quy trình chuẩn truyền thống (viết ý kiến cá nhân lên giấy A0), thời lượng 35 phút của một tiết học không đủ để học sinh hoàn thành. Bên cạnh đó, áp lực chi phí mua sắm giấy A0 và bút dạ sử dụng một lần cũng khiến giáo viên e ngại trong việc duy trì kỹ thuật này thường xuyên.

2.2.3. Yếu tố ảnh hưởng đến hiệu quả sử dụng kỹ thuật "Khăn trải bàn" trong dạy học Đạo đức lớp 5

Để xác định nguyên nhân của thực trạng trên, nghiên cứu tiến hành đánh giá các yếu tố tác động tới hiệu quả của sử dụng kỹ thuật "Khăn trải bàn"

Bảng 3. Các yếu tố ảnh hưởng đến việc sử dụng kỹ thuật "Khăn trải bàn" trong dạy học Đạo đức lớp 5

STT	Yếu tố ảnh hưởng	ĐTB	Thứ bậc
1	Đặc điểm tâm lý (nhút nhát, rụt rè, thụ động, e ngại) của học sinh DTTS	3,4	1
2	Năng lực ngôn ngữ (tiếng Việt) và khả năng viết/diễn đạt của học sinh DTTS	3.33	2
3	Kỹ năng hợp tác và chia sẻ của học sinh	3,19	4
4	Trình độ, kỹ năng tổ chức và điều hành nhóm của giáo viên	3.24	3
5	Nhận thức và sự thành thạo kỹ thuật "Khăn trải bàn" của giáo viên	3.10	5
6	Thời lượng tiết học Đạo đức	2.82	9
7	Điều kiện cơ sở vật chất, không gian lớp học và kinh phí văn phòng phẩm	3.00	7
8	Thói quen văn hoá ứng xử giao tiếp của vùng miền	3.07	6
9	Môi trường ngôn ngữ	2.91	8
10	Áp lực về hồ sơ sổ sách và tiến độ chương trình	2.54	11
11	Công tác tập huấn chuyên môn (Tiết dạy mẫu có sử dụng kĩ thuật khăn trải bàn) phù hợp với điều kiện vùng cao	2.73	10
Chung		**3.03**	

Số liệu tại Bảng 3 đã chứng minh rằng khó khăn lớn nhất khi áp dụng kỹ thuật "Khăn trải bàn" tại Trường TH và THCS Chu Văn Thịnh không bắt nguồn từ chương trình hay hồ sơ sổ sách, mà tập trung ở rào cản ngôn ngữ - tâm lý rụt rè của học sinh DTTS cùng kỹ năng điều hành linh hoạt của giáo viên. Đặc điểm tâm lý của học sinh DTTS (ĐTB = 3,40) là yếu tố tác động mạnh nhất. Học sinh dân tộc thiểu số tại địa phương (như Mông, Thái...) thường mang tâm lý nhút nhát, rụt rè, thụ động và e ngại khi tham gia vào các hoạt động làm việc nhóm. Năng lực ngôn ngữ tiếng Việt và khả năng viết/diễn đạt (ĐTB = 3,33), xếp thứ 2. Hạn chế về vốn từ và khả năng diễn đạt tiếng Việt chính là nguyên nhân trực tiếp dẫn đến tâm lý e ngại. Kỹ thuật "Khăn trải bàn" đòi hỏi học sinh phải suy nghĩ và viết ý kiến cá nhân độc lập trước khi thảo luận, làm phát sinh khó khăn cho những em có vốn tiếng Việt yếu, lo sợ viết sai hoặc trình bày chậm. Trình độ, kỹ năng tổ chức và điều hành nhóm của giáo viên (ĐTB = 3,24 - Xếp thứ 3. Mặc dù nắm vững lý thuyết, việc điều hành một lớp học có nhiều học sinh DTTS rụt rè đòi hỏi giáo viên phải có kỹ năng bao quát, gợi mở và phân hóa nhiệm vụ phù hợp.

Như vậy các yếu tố ảnh hưởng tới hiệu quả sử dụng kỹ thuật "Khăn trải bàn" phụ thuộc vào các yếu tố thuộc về học sinh, thuộc về giáo viên, thuộc về môi trường, điều kiện bên ngoài khá đa dạng. Từ việc tìm hiểu những yếu tố đó, tác giả có được những hệ thống biện pháp phù hợp dưới đây.

2.3. Đề xuất hệ thống biện pháp nâng cao hiệu quả sử dụng kỹ thuật "Khăn trải bàn" trong dạy học Đạo đức lớp 5

Biện pháp 1. Nâng cao năng lực giáo viên: Tổ chức bồi dưỡng, tập huấn và sinh hoạt chuyên môn theo hướng nghiên cứu bài học; tăng cường tiết dạy minh họa để giáo viên nắm vững và vận dụng hiệu quả kỹ thuật Khăn trải bàn trong môn Đạo đức lớp 5.

Biện pháp 2. Phát triển năng lực học sinh dân tộc thiểu số: Hỗ trợ vốn từ, kỹ năng giao tiếp và hợp tác; tạo môi trường học tập thân thiện để học sinh tự tin tham gia thảo luận nhóm.

Biện pháp 3. Đổi mới thiết kế bài học: Xây dựng tình huống đạo đức gần gũi, nhiệm vụ học tập mở, phù hợp với học sinh lớp 5 nhằm phát huy hiệu quả của kỹ thuật Khăn trải bàn trong khám phá và giải quyết vấn đề.

Biện pháp 4. Tăng cường điều kiện tổ chức dạy học: Chuẩn bị học liệu, phiếu học tập, phương tiện phù hợp; linh hoạt sử dụng vật liệu sẵn có, bố trí thời gian và không gian lớp học thuận lợi cho hoạt động nhóm.

Biện pháp 5. Đổi mới kiểm tra, đánh giá: Kết hợp đánh giá của giáo viên với tự đánh giá và đánh giá đồng đẳng; chú trọng đánh giá quá trình tham gia, hợp tác và vận dụng kiến thức. Đa dạng hóa hình thức báo cáo sản phẩm như báo cáo vòng tròn, báo cáo chéo hoặc kết hợp kỹ thuật "trạm".

Các biện pháp bám sát các yếu tố ảnh hưởng và có tính khả thi tại các trường tiểu học vùng dân tộc thiểu số, góp phần phát triển phẩm chất và năng lực theo Chương trình GDPT 2018, đặc biệt là năng lực giao tiếp, hợp tác, tự học và giải quyết vấn đề.

2.4. Đánh giá hiệu quả thực nghiệm sư phạm

Nghiên cứu tiến hành thực nghiệm sư phạm tại Trường TH và THCS Chu Văn Thịnh với việc sử dụng kĩ thuật "Khăn trải bàn" trong dạy học Đạo đức lớp 5 được tiến hành trên 2 lớp:

Lớp thực nghiệm 5A2 (N = 41): Áp dụng quy trình kỹ thuật "Khăn trải bàn" (Sử dụng đúng quy trình 4 bước)

Lớp đối chứng 5A3 (N = 38): Áp dụng phương pháp thảo luận nhóm truyền thống (chia nhóm thảo luận và trả lời phiếu thông thường). Tính tự chủ và chịu trách nhiệm cá nhân: Lớp thực nghiệm đạt tỷ lệ tuyệt đối 100% (41/41 HS) với ĐTB 3.85, trong khi lớp đối chứng chỉ đạt 60.5% (23/38 HS) với ĐTB 2.61; Kỹ năng hợp tác và thương lượng: Lớp thực nghiệm đạt 87.8% (36/41 HS) với ĐTB 3.46, cao hơn hẳn lớp đối chứng ở mức 52.6% (20/38 HS) với ĐTB 2.37; Sự tự tin và giao tiếp: Lớp thực nghiệm đạt 82.9% (34/41 HS) với ĐTB 3.32, vượt trội so với lớp đối chứng chỉ dừng ở 47.4% (18/38 HS) và ĐTB 2.21; Hiệu quả quản lý thời gian: Lớp thực nghiệm đạt 92.7% (38/41 HS) với ĐTB 3.61, trong khi lớp đối chứng đạt 55.3% (21/38 HS) với ĐTB 2.45.

Tính khả thi của một biện pháp giáo dục được thể hiện ở việc nó không chỉ hiệu quả trên lý thuyết mà còn dễ áp dụng, phù hợp với năng lực học sinh và quỹ thời gian thực tế của tiết học. Số liệu trên chứng minh tính khả thi qua 3 góc độ: (1)Phù hợp với tiến trình thời gian của tiết học: Tiêu chí "Quản lý thời gian" đạt ĐTB 3.61/4.0 với 92.7% học sinh hoàn thành đúng thời lượng. Điều này đập tan lo ngại phổ biến rằng các hoạt động nhóm đổi mới dễ gây "cháy giáo án" hoặc làm mất trật tự. Tiến trình tổ chức của biện pháp đã được tối ưu hóa, giúp giáo viên kiểm soát tốt thời lượng bài học mà vẫn đảm bảo học sinh hoàn thành sản phẩm; (2) Khắc phục triệt để hiện tượng "ỉ lại" trong hoạt động nhóm. Chỉ số "Tính tự chủ và chịu trách nhiệm cá nhân" đạt tuyệt đối 100% (41/41 HS) ở lớp thực nghiệm. Việc phân định rõ "phần việc riêng" trước khi thảo luận ở "ô trung tâm" buộc mọi học sinh phải tư duy độc lập. Biện pháp này khả thi với mọi đối tượng học sinh, ngăn chặn tình trạng chỉ một vài em gánh vác công việc của cả nhóm; (3)Dễ dàng nhân rộng và phát triển năng lực toàn diện: Mức tăng đồng đều trên 1.0 điểm ở tất cả các tiêu chí (từ tự chủ, hợp tác, giao tiếp đến quản lý thời gian) cho thấy biện pháp có tính ổn định cao. Tỷ lệ học sinh tự tin trình bày, phản biện tăng từ 47.4% (đối chứng) lên 82.9% (thực nghiệm) khẳng định biện pháp tạo ra môi trường học tập an toàn, khuyến khích học sinh bộc lộ bản thân mà không tạo áp lực quá tải cho cả giáo viên lẫn học sinh.

III. KẾT LUẬN

Kỹ thuật "Khăn trải bàn" có giá trị quan trọng trong việc phát triển năng lực tự chủ, giao tiếp, hợp tác và các phẩm chất đạo đức cho học sinh tiểu học. Tuy nhiên, việc áp dụng kỹ thuật này trong dạy học môn Đạo đức 5 tại trường TH và THCS Chu Văn Thịnh còn hạn chế do rào cản ngôn ngữ tiếng Việt, tâm lý rụt rè của học sinh và áp lực quản lý thời lượng tiết học. Để giải quyết triệt để các rào cản này, nghiên cứu đã xây dựng hệ thống biện pháp sư phạm đồng bộ — chú trọng nâng cao năng lực điều hành của giáo viên, hỗ trợ ngôn ngữ cho học sinh, linh hoạt về học liệu đơn giản và đổi mới hình thức báo cáo, đánh giá. Kết quả thực nghiệm đã khẳng định tính khả thi và hiệu quả rõ rệt của các biện pháp trong việc nâng cao sự tự tin, tính tự chủ và khả năng làm việc nhóm của học sinh vùng cao. Để nâng cao hơn nữa hiệu quả dạy học, giáo viên cần chủ động thiết kế các tình huống mở, kiên nhẫn đồng hành giúp học sinh dân tộc thiểu số vượt qua rào cản giao tiếp. Đồng thời, nhà trường cần tăng cường các chuyên đề bồi dưỡng chuyên môn gắn với đặc thù học sinh vùng miền, hỗ trợ điều kiện tổ chức lớp học linh hoạt và đổi mới tiêu chí đánh giá giờ dạy theo hướng khuyến khích sự sáng tạo của giáo viên.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Ban Chấp hành Trung ương Đảng (2013), Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo.

Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), Chương trình Giáo dục phổ thông - Chương trình tổng thể (Ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018).

Bùi Văn Hồng, Trần Thị Tuyết (2022), Biện pháp phát triển năng lực giao tiếp và hợp tác cho học sinh tiểu học vùng dân tộc thiểu số, Tạp chí Giáo dục, Tập 22, Số đặc biệt (Tháng 5/2022), tr. 18-22.

Nguyễn Thị Liên (2021), Vận dụng một số kỹ thuật dạy học tích cực trong dạy học môn Đạo đức ở trường tiểu học đáp ứng Chương trình Giáo dục phổ thông 2018, Tạp chí Giáo dục, Số 501(1), tr. 22-26.

Hoàng Thị Mai (2022), Phát triển năng lực hợp tác cho học sinh tiểu học vùng dân tộc thiểu số thông qua các kỹ thuật dạy học tích cực, Tạp chí Khoa học Giáo dục Việt Nam, Tập 18, Số 4, tr. 35-40.

Bernd Meier, Nguyễn Văn Cường (2009), Lý luận dạy học hiện đại, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.

Lưu Thu Thủy (Chủ biên) (2020), Tài liệu bồi dưỡng giáo viên dạy học môn Đạo đức lớp 5 theo Chương trình GDPT 2018, NXB Giáo dục Việt Nam.

Nguyễn Thị Trang (2020), Vận dụng kỹ thuật Khăn trải bàn trong tổ chức hoạt động nhóm cho học sinh tiểu học, Tạp chí Thiết bị Giáo dục, Số 215 (Kì 1 - Tháng 3/2020), tr. 45-47.